

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ESF projekts „Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības administratīvās kapacitātes stiprināšana”

4.2.aktivitāte „Normatīvo aktu un politikas dokumentu ekspertīze”

Ekspertīze par Sociālo jomu un darba tirgus attīstību

2010.gada augusta ziņojums

Cilvēka cienīgu darbu visiem!

(1.daļa)

Šis ziņojums ir veidots ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu. Par ziņojuma saturu atbild Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.

Ar ko cilvēkiem asociējas jēdziens „cilvēka cienīgs darbs”? Lielākai daļai strādājošo pirmā atbilde būs – ar cienīgu algu, par kuru var vismaz izdzīvot! Protams, alga ir nepieciešama dzīvošanas apstākļu nodrošināšanai, taču, runājot par darbu, ir arī citi faktori, bez kuriem darbu nevar saukt par cilvēka cienīgu darbu. Nozīmīgākie faktori ir droši un veselībai nekaitīgi darba apstākļi un vide, sociālā aizsardzība, darba tiesību ievērošana, stabilitāte par darbavietas esamību, iespēja pilnveidoties un mācīties, pašapliecināties, sociālā vide, savstarpējā cieņa un kontakti ar kolēģiem, nediskriminēšana ne pēc vecuma, dzimuma, sociālā statusa utt.

Vai mūsdienās katrā darbavietā augstākminētie faktori tiek nodrošināti? Cik ilgs ceļš vēl ejams, lai katru darbu varētu saukt par cilvēka cienīgu darbu? Kas ir radījis šo jēdzienu un kādēļ?

Vēsturiskais ieskats

Par cienīga darba jēdziena izveidotāju tiek uzskatīta Starptautiskā darba organizācija (turpmāk –SDO), kad tā 1999.gadā Ženēvā pirmo reizi uzsāka diskusiju par cienīga darba sasniegšanu visā pasaulē¹, izvirzot mērķi - radīt cienīga darba iespējas visiem globālā ekonomikā.

SDO tika nodibināta 1919.gadā, kad pasaulē plosījās kari un nabadzība. Tā laika šausmīgie darba apstākļi, darba standarti un starptautiskā konkurence, kas bija attīstījusies straujajā pasaules tirdzniecības uzplaukumā divus gadu desmitus pirms Pirmā pasaules kara, radīja nepieciešamību pēc starptautiska jeb globāla regulējuma.

*SDO izveides mērķis bija veidot sociālo sistēmu mieram un stabilitātei, kurā ekonomiskie procesi radītu labklājību, kas tiktu veidota uz sociālā taisnīguma pamata.*² Šī mērķa pamats norādīts SDO Konstitūcijas preambulā (1919), jo "jebkuras nācijas humānu darba apstākļu nepieņemšana ir kavēklis citām nācijām, kas vēlas uzlabot apstākļus savās valstīs."

SDO izveidoja normatīvu sistēmu, kas balstījās uz brīvprātības principa, bet, kas tika pieņemts – tika pakļauts sistemātiskai un demokrātiskai uzraudzībai. Kopš pirmsākumiem SDO ir centusies uzlabot darba apstākļus visā pasaulē un šobrīd cienīga darba mērķis ir viens no SDO pirmsākumu uzstādījumu turpinājumiem, ietverot sevī gan kvalitāti, gan kvantitāti.

---

¹ International Labour Office. Decent Work. Report of the Director-General. 87th Session, Geneva, June 1999 - <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc87/rep-i.htm>

² Turpat.

Globalizācijas ietekme uz darba tirgu

Mūsdienās neviens vairs neapšaubā, ka pasaules ekonomika ir savstarpēji saistīta. Neskatoties uz pasaules tirdzniecības liberalizāciju un darba tiesību uzlabošanu, salīdzinot ar Pirmo pasaules karu, mērķis - pilnīga nodarbinātība un dzīves līmeņa paaugstināšanās, joprojām nav sasniegts.

Globalizācija, tehnoloģiskās un demogrāfiskās pārmaiņas ir radījušas ievērojamas izmaiņas ražošanā un pakalpojumos, kā arī nodarbinātības struktūrā. Globalizācija arvien vairāk palielina nevienlīdzību starp rūpnieciski attīstītajām un jaunattīstības valstīm.

Globalizācija darba tirgū ir izraisījusi pieaugošu nedrošības sajūtu, jo daudzās valstīs globalizācijas ietekmē tiek zaudētas daudzas darbavietas. Globālā konkurence ir veicinājusi, ka uzņēmēji arvien biežāk izmanto elastīgas nodarbinātības formas, kas sniedz zemāku sociālo drošību nekā patstāvīgas darba vietas. Ja turklāt darbinieks ir spiests slēgt līgumus uz ļoti īsu laiku vai par nepilnas slodzes darbu, pastāv risks, ka darba ņēmēja sociālās aizsardzības tiesības būs nelielas un šī persona nevarēs izmantot ne arodbiedrības piedāvāto aizsardzību un sarunas par darba koplīguma slēgšanu, ne sabiedrisko saskarsmi un atbalstu darbavietā. Pastāv risks kļūt par nabadzīgu darba ņēmēju un strādāt nedeklarētu darbu, kas negatīvi ietekmē sociālo aizsardzību un tiesības saņemt vecuma pensiju.

Ir pieaugusi ienākumu nevienlīdzība, ko radījusi nepieciešamība pēc globālas konkurētspējas nodrošināšanas, lai piesaistītu ārvalstu investorus. Ir vājinātas darbinieku pārrunu iespējas, jo, lai panāktu pēc iespējas zemāku algu, bieži vien tiek mazināts kolektīvo pārrunu spēks uzņēmumos. Ārvalstu investīcijas un uzņēmumi ir veicinājuši konkurences spiedienu, ar ko saskaras vietējie uzņēmumi, tostarp mazie un vidējie uzņēmumi, kas nodrošina daudz darba vietu. Samazinās arī darbavietu skaits, jo lielajos uzņēmumos jaunas darba vietas tiek radītas mazāk.³ Globalizācija rada spēcīgu ietekmi uz valstu situācijām, un nacionālo politiku īstenošana, neņemot vērā globalizācijas tendences, vairs nespēj garantēt darbavietu stabilitāti. Tādejādi rodas

---

³ Somavia, Juan. (International Labour Office). Decent work for all in a global economy: An ILO perspective. 30th November to 3rd December 1999 - http://www.ilo.org/public/english/bureau/dgo/speeches/somavia/1999/seattle.htm#N_1

nepieciešamība pēc globāliem instrumentiem nodarbinātības stabilitātes nodrošināšanai un nodarbinātības apstākļu pilnveidošanai.

Cienīga darba jēdziens

Ņemot vērā globalizācijas negatīvo ietekmi uz darbvietām un nodarbinātības tendencēm, SDO 1999.gadā Ženēvā pirmo reizi izvirzīja mērķi -*cienīgs darbs visiem globālā ekonomikā*⁴.

Angļu valodā vārdam „*decent*” ir diezgan specifiska nozīme, kas ir galvenais iemesls, ka latviešu valodā jēdzienam „*decent work*” tiek lietoti atšķirīgi tulkojumi, piemēram, pienācīgas kvalitātes nodarbinātība, pienācīgs darbs, cienīgs darbs. Piemēram, Eiropas Savienības (turpmāk –ES) institūciju izstrādātajos dokumentos jēdziens „*decent work*” latviešu valodā tulkots kā „pienācīgas kvalitātes nodarbinātība” vai „pienācīgs darbs”. Atbalstot Starptautiskās arodbiedrību konfederācijas (turpmāk – ITUC) iniciēto akciju „Pasaules diena par cienīgu darbu”, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (turpmāk – LBAS) lieto jēdzienu „cienīgs darbs”.

Saskaņā ar vispāratzīto Oksfordas⁵ vārdnīcas skaidrojumu vārds „*decent*” ir - atbilstošs pieklājības normām, nav piedauzīgs; respektabls, cienījams; pieņemams, adekvāts, tādēļ šajā ziņojumā tiks izmantots viens no šīs vārdnīcas skaidrojumiem un tiks lietots jēdziens „cienīgs darbs”.

Ja jūs sakāt, man ir cienīgs darbs, cienīgi ienākumi, tas ir pozitīvs izteiciens, kas nozīmē, ka darbs vai ienākumi ir labi, tas atbilst Jūsu vēlmēm un sabiedrības vispāratzītām normām.

Jēdzienā „*decent work*” darbs tiek saprasts plašākā nozīmē nekā nodarbinātība vai darbs. Darbs ietver ne tikai atalgoto darbu, bet arī pašnodarbinātos un mājsaimniekus. Tā ietver vairākas darbības ēnu ekonomikā. Tas ietver arī aktivitātes mājās, piemēram, ēdiena gatavošana un tīrīšana, ko lielākā daļa cilvēku uzskata par darbu. Citiem vārdiem sakot, cienīgs darbs atspoguļo plašāku priekšstatu par līdzdalību ekonomikā un sabiedrībā.

SDO Cienīga darba programma

⁴ International Labour Office. Decent Work. Report of the Director-General. 87th Session, Geneva, June 1999 - <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc87/rep-i.htm>

⁵The Oxford Paperback Dictionary & Thesaurus. UK: Oxford University Press. 1997, 186pp.

1999.gadā SDO ģenerāldirektors ar savu ziņojumu uzsāka diskusiju par cienīga darba sasniegšanu visā pasaulē⁶, uz kā pamata ir izveidota Cienīga Darba programmai (Decent Work Agenda). Kopš 2000.gada cienīga darba veicināšana ir SDO politikas darba kārtības galvenais jautājums. SDO savā programmā cienīgam darbam aicina „nodrošināt visiem vīriešiem un visām sievietēm reālas iespējas veikt ražīgu, pienācīgas kvalitātes darbu brīvību, taisnīgumu, drošību un cilvēka cieņu veicinošos apstākļos”.⁷

Saskaņā ar SDO, cilvēka cienīgs darbs – tās ir iespējas darbam, kurš ir produktīvs, nodrošina godīgus ienākumus, pietiekošu darba drošību, ģimeņu sociālo aizsardzību, labākas izredzes personiskai izaugsmei un sociālai integrācijai, brīvību cilvēkiem paust savas bažas, organizēt un piedalīties lēmumu pieņemšanā, kas ietekmē viņu dzīvi un iespēju vienlīdzību un vienādu attieksmi pret sievietēm un vīriešiem⁸.

Cienīgs darbs ir darbs, kas tiek veikts brīvības, vienlīdzības, drošības un cilvēka cieņas apstākļos.

Cienīga darba mērķi vislabāk redzami caur darbinieka acīm – runājot par darba apstākļiem, par saskaņotu darba un ģimenes dzīvi, par dzimumu līdztiesības un vienlīdzības atzīšanu, par cilvēka goda nodrošināšanu. Cienīgā darbā ir runa ir par jūsu personīgām spējām konkurēt tirgū, sekot līdzi jaunajām tehnoloģiskām un palikt veselam. Tas par jūsu uzņēmējdarbības iemaņu attīstīšanu; par taisnīgu daļas no pasaules bagātības saņemšanas, ko arī jūs esat palīdzējuši izveidot; par to, ka netiekat diskriminēti; tas ir par to, ka jums ir izteikšanās tiesības darbavietā un sabiedrībā; par to, ka visekstremālākajās situācijās ir tiesības saņemt iztiku dzīvošanai. Daudziem tas ir galvenais ceļš no nabadzības. Un visur, un visiem, cienīgs darbs ir par cilvēka cieņas nodrošināšanu.⁹

Lai veicinātu cienīga darba sasniegšanu, SDO izvirzīja četrus stratēģiskos pamatvirzienus:

- 1. sasniegt vispārējo pamatprincipu un darba pamattiesību ievērošanu;*
- 2. veidot labākas nodarbinātības un ienākumu iespējas sievietēm un vīriešiem;*
- 3. palielināt sociālās aizsardzības iespējas, kas ietver gan ienākumu, gan darba vides drošību;*

⁶ International Labour Office. Decent Work. Report of the Director-General. 87th Session, Geneva, June 1999 - <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc87/rep-i.htm>

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0249:FIN:LV:PDF>

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Decent_work

⁹ International Labour Office. Reducing the decent work deficit - a global challenge. Report of the Director-General. 89th Session, Geneva, June 2001. - <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc89/rep-i-a.htm>

4. *veicināt sociālo dialogu.*¹⁰

Dzimumu perspektīvai ir jābūt integrētai visās augstākminētajās darbībās.

Pirmais SDO stratēģiskais mērķis ir pamatprincipu un tiesību ievērošana darbā. Lielākais SDO ieguldījums ir veicināt būtiskāko starptautisko darba standartu izplatīšanu un ievērošanu, piemēram, biedrošanās un tiesības iesaistīties sarunās par darba koplīgumiem atzīšanu, apkarot piespiedu darbu un bērnu darbu, apkarot nodarbinātības un profesiju diskrimināciju.

Cienīga darba programmas stūrakmens ir 1998.gadā pieņemtā SDO Deklarācija par pamatprincipiem un tiesībām darbā. Deklarācija ir izveidojusi vispārēju sociālo pamatu, lai veicinātu cieņu darbā un sabiedrībā visā pasaules ekonomikā. Tajā paredzēts, ka ekonomisko progresu, ko rada ekonomikas globalizācija un tirdzniecības liberalizācija var godīgi sadalīt visiem darbiniekiem. Deklarācijā noteiktas strādājošo pamattiesības. Globalizācijas kontekstā šo pamattiesību ievērošana ir vitāli nozīmīga, kas liek atsacīties no nehumāniem nodarbinātības veidiem, piemēram, piespiedu darbu, bērnu darbs. Otrkārt, ar garantētām biedrošanās tiesībām un kolektīvo pārrunu tiesībām, tas radīs pārrunu spēku, kas iznīcinās daudzas nepieņemamas nodarbinātības formas.

Nodarbinātības un to iespēju veicināšana ir viens no cienīga darba sasniegšanas mērķiem. Tā ir cieši saistīta ar globālās ekonomikas integrāciju, jo starptautiskā naudas, zināšanu un darbaspēka plūsma ietekmē nodarbinātības pieaugumu. SDO definēja četrus noteicošos nodarbinātības faktoros uz zināšanām balstītā ekonomikā: globalizācija, makroekonomikas politika, pārmaiņas produkcijas un uzņēmumu stratēģijās, cilvēkresursu attīstība. Pāri visam darba tirgū ir dzimumu līdztiesības jautājums.

Sociālās aizsardzības palielināšana kļūst arvien aktuālāks jautājums visā pasaulē. Jo, pateicoties globalizācijai, šobrīd sociālekonomiskā nedrošība pieaug. Pamata drošības nodrošināšana visiem ir īpaši nozīmīga cienīgam darbam, sabiedrībai un ilgtspējīgai attīstībai. Cienīgs darbs ietver darba vides un mājsaimniecības drošību. Jaunattīstības valstīs sociālā aizsardzība var veicināt stabilitāti, mazināt sociālos nemierus un palīdzēt valstīm pielāgoties ekonomiskām, sociālām un politiskām pārmaiņām. SDO centienus padarīt darbavietas drošākas, aizstāvēt pamata prasības darba apstākļiem, nodrošināt ienākumu drošību slimības un vecuma dēļ, veicina ekonomisko attīstību, ļaujot nozarēm un uzņēmumiem pārstrukturēt un paaugstināt efektivitāti, un darba ņēmējiem pieņemt izmaiņas vieglāk. Tādā veidā, cilvēku sociālā drošība un

¹⁰ Somavia, Juan. (International Labour Office). Decent work for all in a global economy: An ILO perspective. 30th November to 3rd December 1999 -
http://www.ilo.org/public/english/bureau/dgo/speeches/somavia/1999/seattle.htm#N_1

drošība darbā dod nozīmīgu ieguldījumu stabilitātei gan nacionālā līmenī, gan pasaules ekonomikā.

Sociālais dialogs – starp darbiniekiem, uzņēmumu un valdību un citām formām. Lai sasniegtu cienīgas kvalitātes nodarbinātības mērķus, ir nepieciešami spēcīgi sociālie partneri un efektīvs sociālais dialogs. Joprojām pasaulē trūkst izpratnes par sociālā dialoga mērķiem, it sevišķi valdības līmenī attiecībā uz ekonomisko un sociālo politiku īstenošanu.

Darba mērķis vislabāk tiek atspoguļots kā atbilstošas iespējas produktīvam un jēgpilnam darbam cienīgos apstākļos. - Tas nozīmē, ka mums ir jāņem vērā darba laiks, darba intensitāte, nepieciešamie ienākumi dzīvošanai, iespējas personiskajai attīstībai, iespējas izmantot savas spējas. Īsāk sakot, cienīgs darbs:

- ir produktīvs un drošs darbs;
- nodrošina darba pamattiesību ievērošanu;
- nodrošina adekvātus ienākumus;
- piedāvā sociālo drošību;
- ietver sociālo dialogu, apvienošanās, kolektīvo pārrunu un līdzdalības brīvību.

Cienīga darba programmu ir apstiprinājušas valdības un sociālie partneri. Cienīga darba programma ir pamatota ar integrētu pieeju, kura aptver ražīgu un brīvi izvēlētu darbu, darba tiesības, sociālo aizsardzību, sociālo dialogu un dzimumu dimensijas ievērošanu. Tātad tā ietver „sociālās pamattiesības”, kas veido to sociālo tiesību minimālo pamatu, ko ir noteikusi starptautiskā sabiedrība un kuras īstenojumu jau atbalsta ES.

Taču programmas mērķi ir vēl augstāki: tajā paredzēts ne tikai garantēt tiesību minimālo pamatu, bet arī virzīt attīstību, pamatojoties uz tādām darbības un vadības vērtībām un principiem, kas apvieno ekonomisko konkurētspēju un sociālo taisnīgumu.¹¹

Vajadzība pēc saistītiem jeb integrētiem risinājumiem

SDO uzskata, ka globālās ekonomiskās attīstības problēmas jāskata integrēti, tādēļ cienīgs darbs nevar būt sasniegts integrēti neīstenojot visus nospraustos mērķus. Nodarbinātība un sociālā integrācija, radot ekonomiskas iniciatīvas, kas īsteno arī sociālus mērķus. Investīcijas iespējās – prasmes, zināšanas, veselība. Jāparāda, ka drošs darbs ir arī produktīvāks, ka bērnu darbs ilgtermiņā samazina ekonomikas augšupeju, ka efektīvas dzimumu līdztiesības politikas rada dinamiskākas ekonomikas, ka cienīgs darbs rada iespējas sociālos standartus saistīt ar attīstību un

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0249:FIN:LV:PDF>

efektīvu līdzdalību starptautiskā ekonomikā. Ir jārada ietvars, kurā no vienas puses var sasniegt sociālos mērķus un nodarbinātību un no otras puses – globālās ekonomikas dinamiku. Laba sociālā politika ir integrēta ekonomikas efektivitātes daļa.¹²

Cienīga darba programmas ieviešana dzīvē

Par Cienīga darba programmas ieviešanu dzīvē pirmās diskusijas tika uzsāktas jau 2001.gada SDO ģenerāldirektora ziņojumā, kurā tika apskatīti vairāki jautājumi saistībā ar cienīgu darbu un to iekļaušanu atbilstošajā nacionālā līmeņa politikas programmā. Jautājumi skāra sekojošas jomas - īstenošanu, iespējas un ekonomisko un sociālo mērķu saskaņotību saistībā ar jauno pasaules ekonomikā. Par ziņojuma mērķi tika izvirzīts - attīstīt praktiskas metodes, lai veicinātu integrētu pieeju cienīga darba ieviešanai valstu līmenī.

Tādēļ 2001.gadā tika uzsākta Cienīga darba pilotprogramma¹³ (*Pilot Programme on Decent Work*), īstenojot integrētu pieeju un apvienojot četrus stratēģiskos Cienīga darba programmas mērķus. Pilotprogrammā piedalījās 8 valstis- Bahreina, Bangladeša, Dānija, Gana, Kazahstāna, Maroka, Panama un Filipīnas, katrā sastādot cienīga darba nacionālo programma.

Praktiskā pieredze, kā integrēt Cienīga darba programmu valsts politiku programmās, ir aprakstītas 2005.gada maijā izdotajos SDO mācību rakstos – Ietvars Cienīga darba programmas ieviešanai (*Circular No. 598: A Framework for Implementing the Decent Work Agenda*) un Cienīga darba valsts programmas (*Circular No. 599: Decent work country programmes*), kurās Cienīga darba valsts programmas ir, lai paplašinātu cienīga darba integrēto pieeju un izveidotu uz rezultātiem balstītas valsts līmeņu programmas.

Mācību rakstā Nr.599 norādīts, ka Cienīga darba programmas ieviešana nacionālajā līmenī (skatīt 1.tabulu):

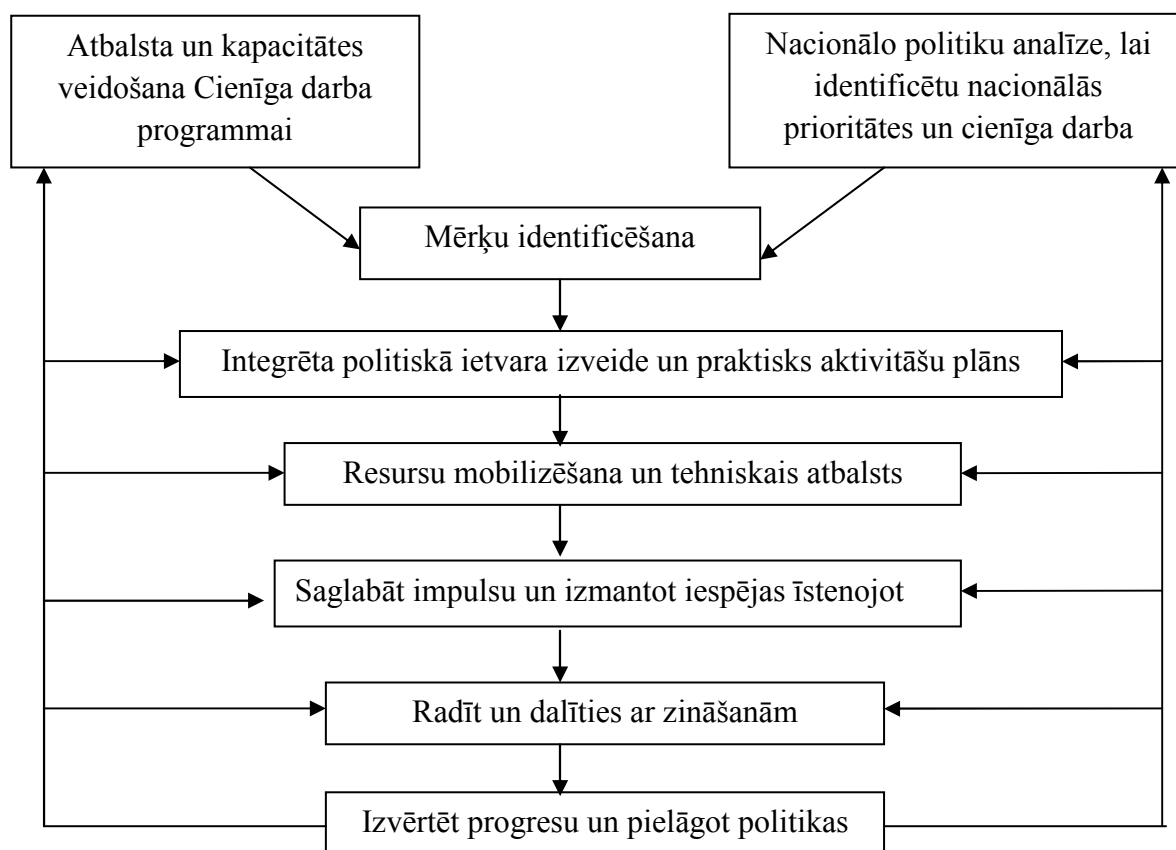
- sākas ar problēmu un valsts pieredzes analīzi;
- ar ierobežotu skaitu prioritāšu izveidi, saskaņā ar valsts attīstības plāniem, valsts programmām;
- ar galarezultātu definēšanu, kuri ir jāsasniedz;
- īstenošanas plānu definēšanu, kuros ir noteiktas aktivitātes, resursi;
- rezultātu izvērtēšanu, lai pielāgotu stratēģijas labākai nacionālo programmu rezultātu sasniegšanai.

¹² <http://www.ilo.org/public/english/bureau/dgo/speeches/somavia/1999/seattle.htm>

¹³ ILO. From Pilot to Decent Work Country Program. May, 2006 - http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---integration/documents/publication/wcms_079471.pdf

1.tabula. Cienīga darba nacionālās programmas veidošana un ieviešana

Avots: ILO. From Pilot to Decent Work Country Program. May, 2006, 22pp.

Nacionālās Cienīga darba ieviešanas pilotprogrammas tika īstenotas pēc sekojošiem vienotiem principiem:

- ✓ tieša uzmanība un skaidras prioritātes;
- ✓ likumdošanas centrālā loma;
- ✓ cienīga darba veicināšana caur politikas izmaiņām;
- ✓ politiku saskaņotība: cienīga darba elementu integrācija valsts politikās;
- ✓ partnerība;
- ✓ 3-5 gadu laikā sasniegt un uzturēt Cienīga darba programmas prioritātes valsts politikās.

Nacionālās Cienīga darba ieviešanas programmu var iedalīt trīs plašās jomas:

1. Nabadzības samazināšana;
2. Globālās konkurences ietekme;
3. Demokratizācija un cilvēktiesības.

Šīs jomas atspoguļo uzsvāru uz nacionālajām politikām, tās parasti ir saistītas ar citām jomām, piemēram:

✓ Makroekonomikas politikas ietekme uz nodarbinātību un ienākumiem, nodarbinātība un darba samaksas politika;

✓ Produktivitāte, konkurētspēja nozaru un uzņēmumu līmenī, darba apstākļi;

✓ Pārstrukturēšanas un sociālās aizsardzības stratēģiju ietekmes mazināšana;

✓ Dzimumu līdztiesība;

✓ Darba tirgus un darba tiesību reformas, tās ietekme uz nodarbinātību, darba tiesības un sociālā aizsardzība;

✓ Aktīva darba tirgus politika, darba tirgus informācija, prasmju attīstība un bezdarba apdrošināšanu;

✓ Peronu ar invaliditāti iekļaušana;

✓ Jauniešu nodarbinātība;

✓ Uz nodarbinātu balstīta infrastruktūra;

✓ Ēnu ekonomika;

✓ Bērnu darba un piespiedu darba izskaušana: likumdošana, kontrole, korporatīvā sociālā atbildība, prevencija un reintegrācija;

✓ Migrācija;

✓ Organizācija un efektīvs sociālais dialogs, līdzdalība un pārvaldība;

✓ Vietējās ekonomikas un sociālā attīstība.

Vai Cienīga darba programmu vienmēr nepieciešams īstenot nacionālā līmenī?

Cienīga darba nacionālās programmas kļūst galvenais instruments, kas nosaka un izveido prioritātes SDO mērķu sasniegšanai katrā dalībvalstī. Tomēr tās ne vienmēr var būt piemērotas, jo ir jautājumi, piemēram, par pamatprincipiem un tiesībām darbā vai globālām krīzēm, kas jārisina starptautiskā līmenī.

Eiropas Komisijas paziņojums

2006.gada 24.maijā Eiropas Komisija pieņēma paziņojumu „Veicināt pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem. Eiropas Savienības ieguldījums nolūkā īstenot programmu pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai”, kurā izvirzīja sekojošas ES politiku saistības un virzienus:

- piedalīties SDO cienīga darba programmas īstenošanā, cieši sadarbojoties ar iesaistītajiem dalībniekiem, partnervalstīm, kā arī ar starptautiskajām un reģionālajām organizācijām, aicinot pārējās ES iestādes, dalībvalstis, sociālos partnerus un visus dalībniekus sadarboties, lai veicinātu cienīgu darbu visā pasaulē.
- labāk iedziļināties cienīga darba problemātikā - nolūkā labāk pārliecināt un mobilizēt citas valstis;
- mobilizēt ES ārējās politikas, atbalstu attīstībai un tirdzniecības politiku;
- veicināt starptautisku un daudzpusēju pārvaldību, lai globalizācijā veicinātu sociālo dimensiju un cienīga darba programmas ieviešanu;
- labāka ekonomiskās migrācijas pārvalde;
- uzlabot sadarbību ar sociāliem partneriem, pilsonisko sabiedrību un uzņēmumiem.¹⁴

Liekot uzsvāru uz nodarbinātību, tās kvalitāti un atbilstošajām sociālajām politikām, cienīgas kvalitātes nodarbinātības veicināšana ir taisnīguma un sociālās kohēzijas, kā arī ekonomiskās efektivitātes faktors. SDO normas ir pamats daudzām politikām, tiesību aktiem un kopīgiem nolīgumiem dalībvalstīs un Eiropā. Dalībvalstis jau ir ratificējušas daudzas SDO konvencijas, jo īpaši attiecībā uz sociālajām pamattiesībām, darba inspekciju, darba pārvaldi, nodarbinātību, sociālo drošību un atalgojumu.

Eiropas Komisija (turpmāk – Komisija) uzsvēra, ka Lisabonas stratēģijā un Eiropas Sociālās politikas darba kārtībā papildus mērķiem, kuri ietverti darba programmā cienīgam darbam, ir piedāvāts ievērojami plašāks politiskais ietvars noteiktai rīcībai, kas sekmē nodarbinātību, iespēju vienlīdzību un sociālo kohēziju.

Attiecībā uz sociālo dialogu, Komisija atbalstīs šādus pasākumus:

- *sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības tehnisko spēju uzlabošana;*
- *iestāžu, mehānismu un tādas prakses attīstība, kuras mērķis ir atvieglināt un pastiprināt gan divpusēju, gan trīspusēju sociālo dialogu;*
- *labāka sociālo partneru un citu pilsoniskās sabiedrības dalībnieku iesaistīšana pasaules pārvaldībā.*

¹⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0249:FIN:LV:PDF>.

Paziņojumā Komisija atzina uzņēmumu sociālās atbildības būtisko nozīmi, jo tā papildina tiesību aktus, koplīguma slēgšanu un darba apstākļu pārraudzību. Komisija aicina pārējās ES iestādes, dalībvalstis, sociālos partnerus un visus dalībniekus sadarboties, lai veicinātu cienīgu darbu visā pasaulē.

Vajadzība pēc saskaņotas pieejas

Komisija, līdzīgi kā SDO uzskata, ka, lai veicinātu cienīgu darbu visiem, ir nepieciešama saskaņota un vispārēja pieeja.

SDO formulēja nodarbinātības veicināšanu un darba apstākļu uzlabošanu kā universālu politisku mērķi, kas sniedzas tālāk par sociālo pamattiesību ievērošanu, kā to nosaka SDO astoņas darba tiesību pamatnormu konvencijas¹⁵. Piemēram, ka bērnu darba izskaušana ir atkarīga ne tikai no Konvenciju ratificēšanas, bet arī no darbībām darba tirgū, no sociālā dialoga un sociālās aizsardzības (piemēram, pabalsti, kas attur no bērnu nodarbināšanas vai padara šo darbu nevajadzīgu un kas veicina izglītību). Tādēļ Komisija uzsvēra, ka cienīga darba sasniegšanai un nabadzības izskaušanai ir:

- jārada labvēlīga vide valsts un ārvalstu investīcijām, kas rada darbavietas uz vietas;
- ir jāuzlabo pārvaldība, tostarp, īstenojot sociālo dialogu;
- ir jākonstatē trūkumi, kas pastāv cienīga darba jomā;
- ir jāizveido tiesiska un normatīva sistēma, kas aizsargā darbiniekus un garantē dzimumu vienlīdzību;
- ir jāievieš ilgtermiņīgas sociālās aizsardzības, apmācības un mūžizglītības sistēmas; ir jānodrošina tiesiskā drošība uzņēmumiem;
- ir jāsamazina korupcija un jānosaka taisnīgi konkurences noteikumi.¹⁶

Cienīga darba veicināšana pasaulē –ES saistības

2006.gada Komisijas paziņojums „Veicināt pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem. ES ieguldījums nolūkā īstenot programmu pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai” tika atzinīgi novērtēts un tajā paustos mērķus apstiprināja ES institūcijas:

¹⁵ *Darba tiesību pamatnormas:*

- Konvencija Nr. 87 par darba devēju un darba ņēmēju organizāciju asociāciju brīvību;
- Konvencija Nr. 98 par koplīgumu veicināšanu;
- Konvencijas Nr. 138 un 182 par bērnu nodarbināšanas novēršanu;
- Konvencijas Nr. 29 un 105 par piespiedu darba novēršanu;
- Konvencijas Nr. 100 un 111 par vienlīdzīgu atalgojumu vīriešiem un sievietēm.

¹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0249:FIN:LV:PDF>

- Eiropas Padome 2007.gada 14.decembra sanāksmē apstiprināja „savas saistības Cienīga darba programmai kā pasaules mēroga instrumentam, lai veicinātu nodarbinātību, darba standartu uzlabojumus un sekmētu attīstību”. ES Globalizācijas deklarācijā, kas pieņemta tajā pašā dienā, Eiropas Padome uzvēra, ka „Savienības iekšpolitika un ārpolitika” ir jāizmanto, lai reaģētu uz globalizācijas iespējām un izaicinājumiem”. Šajā kontekstā tā uzsvēra ES apņemšanos stiprināt sociālo dimensiju un cienīga darba nozīmi saistībā ar attīstības stratēģijām.
- 2006.gada 30.novembra un 1.decembra Padomes secinājumi, kuros ir uzsvērts, ka Cienīga darba programmas pamatā ir integrēta pieeja un ka tā atbilst ES vērtībām un principiem, ka arī tās mērķi panākt gan ekonomisko konkurētspēju, gan sociālo taisnīgumu. Secinājumos tika uzsvērti cienīga darba veicināšana ES, divpusējās un reģionālās attiecības, attīstības sadarbība, ar tirdzniecību saistītie jautājumi, sadarbība ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, SDO un citām iesaistītajām pusēm.
- Visaptverošā 2007.gada 23.maija rezolūcijā Eiropas Parlaments uzsver, ka cienīgs darbs ir galvenais instruments, kā cīnīties ar nabadzību un sociālo atstumtību. Uzvēra, ka ES varētu dot ievērojamu ieguldījumu Cienīga darba programmas veicināšanā, izmantojot iekšējās un ārējās politikas jomas, aicinot piešķirt līdzekļus programmas īstenošanai.
- 2007.gada 17.janvārī Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pieņēma Atzinumu par cienīgu darbu, iekļaujot tajā rekomendācijas un uzsverot sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanas nepieciešamību.¹⁷

Tādēļ var teikt, ka augstākminētajam paziņojumam ir liela ietekme uz ne tikai ES iestādēm, bet arī uz mobilizācijas centiem ārpus tās. Piemēram, 2006.gada decembrī un 2008.gada janvārī Komisija sadarbībā ar ES prezidentūru organizējas konferences par cienīgu darbu. Līdzīgas iniciatīvas par cienīgu darbu un ar to saistītiem jautājumiem bija arī dažās dalībvalstīs.

Eiropas Parlamenta ieteikumi

*2007.gadā Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja izstrādāja ziņojumu par pienācīgas kvalitātes nodarbinātības visiem veicināšanu*¹⁸, kurā atzina, ka cienīga

¹⁷ Commission of the European Communities. Report on the EU contribution to the promotion of decent work in the world. 02.07.2008. - http://ec.europa.eu/europeaid/what/social-protection/documents/6sec_21841.pdf

¹⁸ Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja. Ziņojums par pienācīgas kvalitātes nodarbinātības visiem veicināšanu 15.03.2007. - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2007-0068+0+DOC+XML+V0//LV>

darba programma attiecas uz daudz plašāku jomu nekā darba pamatstandartu garantēšana, jo programmā ietvertas jomas saistībā ar ražīgu un brīvi izvēlētu nodarbošanos, tiesībām uz darbu, sociālo aizsardzību un sociālo dialogu, kā arī dzimumu līdztiesības jautājumiem, kas iekļauti visos četros pīlāros.

Parlaments īpaši uzsvēra, ka cienīgs darbs nav tikai nodarbinātības vai sociālās aizsardzības jautājums, bet arī pārvaldības jautājums, un ka tādas efektīvas politikas īstenošanai, kuras centrā ir cienīgs darbs, ir vajadzīgas atbildīgas institūcijas, politiska apņemšanās nodrošināt pareizu valsts vadību, kā arī atsaucīga un organizēta pilsoniskā sabiedrība.

Ir nepieciešamas valsts vadītas cienīga darba nacionālās programmas vai tām līdzīgs „ceļvedis”, kas izstrādāts ar sociālo partneru organizāciju un citu atbilstīgo ieinteresēto personu līdzdalību, tādēļ aicināja dalībvalstis cienīgu darba jomu izvirzīt par prioritāti ekonomikas un sociālajā politikā, liekot īpašu uzsvāru uz kvalitatīvu darbavietu radīšanu, darba pamattiesību ievērošanu attiecībā uz visu kategoriju darba ņēmējiem, sociālās aizsardzības stiprināšanu un sociālā dialoga veicināšanu.

Ziņojumā Eiropas Parlaments uzskata, ka ES var sniegt nozīmīgu ieguldījumu cienīga darba veicināšanā visiem, izmantojot gan iekšpolitikas, gan ārpolitikas jomas, piemērojot tās sociālās vērtības un principus, cīnoties pret sociālā dempinga veidiem darba tirgū un izvirzot savu lomu starptautiskajā līmenī.

Lai stiprinātu ES konkurētspēju sociāli ilgtspējīgā veidā, kā norādīts nodarbinātības politikas pamatnostādņēs (2005–2008), ir svarīgi uzlabot ražīgumu, nodrošinot cienīgu darbu un kvalitatīvu darba dzīvi, tostarp veselību un drošību darba vietā, labāku līdzsvaru starp nodarbinātības elastīgumu un nodrošinātību, mūžizglītību, savstarpēju uzticēšanos un līdzdalību, kā arī labāku darba, privātās un ģimenes dzīves saskaņošanu; diskriminācijas novēršana dzimuma dēļ, kā arī jebkāda cita veida diskriminācijas izskaušana un neaizsargāto grupu sociālās integrēšanas veicināšana ir neatņemamas to centienu sastāvdaļas, kas jāīsteno cienīga darba sasniegšanai.

Eiropas arodbiedrību konfederācijas prioritātes

Eiropas arodbiedrību konfederācija (*European Trade Union Confederation*, turpmāk – ETUC) atbalsta Cienīga darba programmu, uzskatot, ka cienīgs darbs un taisnīgas algas ir Eiropas

arodbiedrību pamatmērķis un pamats Eiropas Sociālajam Modelim. Cienīgs darbs rada nozīmīgu devumu nabadzības samazināšanā gan Eiropā, gan citās valstīs un iekļaujošas un ilgtspējīgas sabiedrības attīstībā.

2007.gadā ETUC izvirzīja piecas prioritātes, kas veicinātu cienīga darba sasniegšanu Eiropā:

- ✓ *Nestabilo (nedrošo) darbu** izbeigšana, kas ir ne tikai slikti strādājošiem, bet arī bojā darba tirgu un ekonomiku. Tie pasliktina darba apstākļus, veselību un drošību, rada nabadzīgas algas un iedragā sociālo kohēziju;
- ✓ Labāka darba organizācija, kas rada vidi, kur strādājošie ir labi informēti un konsultēti, spējīgi sabalansēt darba un privāto dzīvi, un ir iespējas mūžizglītībai, lai uzlabotu savas prasmes un kvalifikāciju;
- ✓ Spēcīga nodarbinātības likumdošana, kas var veicināt investīcijas cilvēkresursos un inovācijās;
- ✓ Spēcīgas labklājības sistēmas, kas nodrošina drošību 14 miljoniem eiropiešu, kas katru gadu maina darbavietas;
- ✓ Sociālais dialogs un kolektīvās pārrunas, sociālo partneru pilnīga iesaiste lēmumos par darba tirgus reformām.¹⁹

---

* *Nestabils darbs ir nestandarta nodarbinātības veids, ko raksturo kāda no minētajām iezīmēm:*

- neliela darba drošība vai darba drošības neesamība saistībā ar darba nepastāvīgumu un biežo gadījuma raksturu, līgumos paredzot sliktus nosacījumus vai neslēdzot rakstiskus līgumus, paredzot tajos neskaidru darba laiku un pienākumus, kas mainās atkarībā no darba devēja vēlmēm;
- zems atalgojums, kas pat var būt neoficiāls un neskaidri noteikts;
- nav sociālās aizsardzības tiesību vai tiesību uz pabalstiem, kas saistīti ar nodarbinātību;
- netiek nodrošināta aizsardzība pret diskrimināciju;
- attīstības iespējas darba tirgū ir ierobežotas vai tādu nav;
- nav darba ņēmēju kolektīvas pārstāvības;
- darba vidē netiek ievēroti obligātie veselības un drošības standarti.
- tā kā nestabili darba apstākļi, piemēram, rakstiski nenoslēgti līgumi, ne pēc darba ņēmēja izvēles noteikts nepilnas slodzes darbs un nemainīgās atalgojuma atšķirības ilgtermiņā ietekmē sociālās drošības aizsardzību un pensijas un rada darba ņēmējiem lielāku risku nonākt nabadzībā (Eiropas Parlaments. Ziņojums par sievietēm nestabilās darba attiecībās. 02.06.2010.)

ETUC uzskata, ka pilnvērtīga sociālo partneru iesaiste ir izšķiroša, lai sasniegtu cienīgu darbu. Spēcīgas arodbiedrību organizācijas darbavietās, kolektīvās pārrunas starp darbiniekiem

---

¹⁹ ETUC. Decent work. November 26, 2007. - <http://www.etuc.org/a/4311>

un darba devējiem, tiesības uz informāciju un konsultēšanos, cilvēkiem dod iespējas ietekmēt to, kā viņu darbs tiek organizēts, kam jābūt nostiprinātam adekvātā sociālā aizsardzībā un likumdošanā.

Eiropas sociālā dialoga ietvaros, sociālie partneri ir noslēguši vienošanās par teledarbu (2002), par darba radīto stresu (2004), par spīdināšanu un vardarbību darbā (2007), par mūžizglītību (2002), par dzimumu vienlīdzību (2005). Tomēr, pēdējā laikā ir pieaudzis nedrošo darbu skaits, kas samazina cienīga darba iespējas Eiropā ar nedrošību, antisociālām darba stundām, zemu samaksu un apmācību trūkumu. ETUC atkārtoti norāda uz augošo nabadzību un nevienlīdzību starp ES valstīm, starp vīriešiem un sievietēm, kuriem daudzos gadījumos ir zemāka alga, radot algas šķirtni. 2007.gada maijā ETUC savā Kongresā aicināja uz taisnīgu dzīvošanas algu visiem. Migrantiem nav jābūt otrās šķiras strādniekiem, saņemot zemāku algu. Korporatīvai sociālai atbildībai ir jāveicina darba devēju paaugstināt darba standartus, bet tas nedrīkst aizstāt jau panāktās vienošanās un likumdošanu.²⁰

Akcija „Pasaules diena par cienīgu darbu”

Arī ITUC ir iesaistījusies cienīga darba veicināšanā. ITUC kopš 2008.gada organizē globālu akciju - *"Pasaules diena par cienīgu darbu"*, aicinot visas pasaules arodbiedrības 7.oktobrī piedalīties šajā akcijā. Šī ir diena mobilizācijai visā pasaulē: šajā dienā visā pasaulē arodbiedrības, arodbiedrību federācijas un citu darbinieku apvienības veic dažādas aktivitātes, piemēram, ielu demonstrācijas, muzikālie pasākumi, konferences, lai veicinātu ideju par cienīgu darbu.

2008.gada 7.oktobra akcija

2008.gada 7.oktobra akciju arodbiedrības saistīja ar kādu no zemāk minētajām trīs tēmām:

1) *Pamattiesības darbā.* Tās sevī ietver jautājumus par strādājošo sieviešu un vīriešu tiesībām, par pamattiesībām uz biedrošanos, darba koplīgumus, par aizsardzību no diskriminācijas, par piespiedu darbu un bērnu darbu, kā arī tiesības uz drošu darba vidi. Tie ir arī jautājumi, kas ietvert tiesības visiem pilsoņiem uz demokrātiju, cienīgām darbavietām, kvalitatīviem sabiedriskiem pakalpojumiem.

---

²⁰European Trade union confederation. Decent work. November 26, 2007. -<http://www.etuc.org/a/4311>

2) *Solidaritāte*. Solidaritāte balstās uz dažādu valstu arodbiedrību kopīgiem pasākumiem, piemēram, lai atbalstītu arodbiedrības, kuru darbību apdraud valdības vai darba devēji. Šajā dienā arodbiedrības tika aicinātas akcijā piedalīties kopā ar citām grupām, kuras pārstāv citus ar darba vai darbā saistītiem jautājumiem, piemēram, par HIV-AIDS, cilvēktiesību, dzimumu, rasismu. Šādā veida esošajiem solidaritātes tīkliem var būt liela nozīme, lai par cienīgu darbu sasniegtu pēc iespējas lielāku auditoriju.

3) *Nabadzības un nevienlīdzības apkarošana*. Tā sevī ietver cīņu pret nabadzību, kā arī globālo tirdzniecību, palīdzību un investīcijas, jautājumi par ilgtspējīgu un taisnīgu attīstību, ņemot vērā pieaugošo ienākumu nevienlīdzību pasaules valstīs.²¹

2008.gada 7.oktobra akcijā visā pasaulē tika rīkotas vairāk nekā 600 dažādas aktivitātes, ko organizēja 216 nacionālās arodbiedrību organizācijas 130 valstīs. Tajās piedalījās vairāki simti tūkstoši cilvēku visas dienas laikā.

LBAS atbalstīja šo akciju un Rīgā pie Ministru kabineta rīkoja piketu "Par cienīgu darbu un cienīgu algu", kurā piedalījās simtiem cilvēku. Akcijā bija aicināti piedalīties visi strādājošie, kuri saņem savai kvalifikācijai necienīgi zemu atalgojumu.

2009.gada 7.oktobra akcija

2009.gada 7.oktobra dienas devīze ir "Liksīm pasaulei strādāt!", lai iedrošinātu visus strādājošos piedalīties vispasaules mobilizācijā. 2009. gada tēma bija ekonomiskā krīze un fakts, ka lielākā daļa pasaules cieš no darba vietu skaita samazināšanos. Ekonomiskā krīze apdraud darba vietas, mājas un nākotnes miljardu cilvēku - tie, kas nekad nav izdarījusi peļņu no „labajiem gadiem”, kuri par darbu nesaņem cilvēka dzīvei un pamatvajadzībām cienīgu algu un kuri nav atbildīgi par to, kas tagad notiek.

Šīs dienas pasākumi būs lieliska iespēja veicināt sabiedrības atbalstu arodbiedrību darbībai, atgādinot valstu valdībām, ka tās ir atbildīgas par savu iedzīvotāju cienīgu darbu, algu un dzīvi kopumā. Arodbiedrību aktivitātes atgādinās, ka nedrīkst atgriezties pie neregulēta brīvā tirgus politikas, kas noved pie finanšu krīzes.

ITUC aicināja būt vienotiem prasībās par jaunu pasaules ekonomiku, kas balstās uz sociālā taisnīguma un kura:

- sniedz cienīga darba iespējas visiem, pilnībā ievērojot arodbiedrību tiesības;

²¹ http://www.global-unions.org/IMG/pdf/WDDW_brochure.en.pdf

- ir balstīta uz efektīvu, demokrātisku un atbildīgu globālo pārvaldību, kas vispirms rēķinās ar cilvēku vajadzībām;
- nodrošina spēcīgu finanšu regulāciju un reālo ekonomiku, kas kalpo cilvēkiem;
- garantē tiesību ievērošanu visiem strādājošajiem, novērš nabadzību, nevienlīdzību, diskrimināciju un ekspluatāciju;
- nodrošina ilgtspējību ar "zaļo" investīciju un zaļo darbavietu palīdzību.²² Akcijas dienā 111 valstīs notika vairāk kā 472 aktivitātes vērstas cienīga darba veicināšanai.

Šajā dienā LBAS Rīgā organizēja diskusiju "Cienīgu darbu, cienīgu algu arī krīzes laikā" ar arodbiedrību speciālistu, ministriju un citu valsts iestāžu pārstāvju, ekonomikas ekspertu pārstāvju piedalīšanos, Jelgavā - norisinājās LBAS organizēta Tautas sapulce, kurā tika runāts par sociālajiem un nodarbinātības jautājumiem Latvijā un tika apkopotas sociālo partneru un pašvaldības izteiktās jelgavnieku prasības Latvijas valdībai attiecībā uz 2010.gada valsts budžetu.

2010.gada 7.oktobra akcija

Par spīti tam, ka tiek runāts par ekonomikas atlabšanu, nodarbinātībā par to ir pāragri runāt. Katras darbavietas zaudējums ir grūts pārbaudījums cilvēkam, un visā pasaulē vairāk kā 34 miljoni cilvēku ir zaudējuši darbu krīzes ietekmē, 64 miljoni cilvēku ir iestumti galējā nabadzībā. Šobrīd pasaulē ir lūzuma punkts: vai tiks pārtraukta pagātnē īstenotā politika, kas radīja krīzi un veikta virzība uz priekšu – uz godīgāku, ilgtspējīgāku un pārtikušu nākotni, vai arī tas var atgriezties uz netaisnību un nabadzību.

Tāpēc ITUC 2010.gadā Pasaules dienā par cienīgu darbu izvirza trīs galvenos vēstījumus:

- Izaugsme un cienīgas darba vietas nevis taupība! Ir būtiski pārtraukt krīzi un nabadzību;
- Kvalitatīvi sabiedriskie pakalpojumi! Tie ir būtiski, lai nodrošinātu cienīgu dzīvi un tos nedrīkst samazināt zem nosaukuma- fiskālā konsolidācija;
- Finanšu nozarei ir jāmaksā par kaitējumu, ko tā ir izraisījusi, un tai ir jābūt, lai kalpotu reālai ekonomikai un reālām cilvēku vajadzībām.

LBAS uzskata, ka katram strādājošam ir jābūt iespējām strādāt legāli, saņemot sociālo drošību un aizsardzību, strādāt cienīgos darba apstākļos, brīvi apvienoties un slēgt koplīgumus, saņemt cienīgu darba algu. Tas ir kopīgais mērķis gan Latvijai, gan ES, gan visai pasaulei.

²² <http://www.wddw.org/IMG/pdf/Call-to-Action-EN.pdf>

Ruta Porniece

31.08.2010.